

ימי עיון בתנ"ך תשע"ח

שם השיעור: "לא מה שחשבתם - ההפתעה במשלי הנביא יחזקאל" (שיעור מס' 165)

שם המרצה: אלקנה שרלו (elkansh@gmail.com)

1. ספר זה כולל מטרה שנייה, והיא לבאר משלים נסתרים מאוד המופיעים בספרי הנביאים מבלי שנאמר במפורש שהם משלים. אדרבה, לחסר-הדעת ולמי שדעתו מוסחת נראה שהם כפשוטם ואין להם משמעות נסתרת. כאשר מתבונן בהם היודע באמת ומפרש אותם כפשוטם, נבון אף הוא מבוכה רבה. אך כאשר נבאר לו את המשל הזה או נעמיד אותו על היותו משל, הוא ימצא את הדרך הנכונה ויחלץ מאותה מבוכה. לכן קראתי ספר זה בשם "מורה נבוכים"... דע שכאשר רוצה אחד השלמים לפי דרגת שלמותו להזכיר, בפיו או בעטו, דבר שהבין מן הסודות האלה, אין הוא יכול להבהיר אפילו את המידה שהשיג הבהרה שלמה מסודרת כפי שהוא עושה בשאר המדעים שהוראתם מפורסמת. אלא יקרה לו כשהוא מלמד את זולתו מה שקרה לו כאשר הוא עצמו למד, כלומר, שהדבר יצוץ ויבהיק ושוב ייסתר, כאילו כך הוא טבעו של דבר זה, אם ירבה ואם ימעט. לכן, בהיות כוונתו של כל חכם המכיר את האל ויודע את האמת ללמד דבר-מה מעניין זה, לא ידבר בו אלא במשלים וחידות... כיוון שהזכרתי משלים, נקדים הקדמה זאת: דע שהמפתח להבנת כל מה שאמרו הנביאים עליהם השלום ולידיעת אמיתותו הוא הבנת המשלים ומשמעויותיהם ופירוש ביטוייהם. יודע אתה את דברו יתעלה: וביד הנביאים אדמה (הושע י"ב, 11), ויודע אתה את דברו: חוד חידה ומשל משל (יחזקאל י"ז, 2). יודע אתה שמרוב שימוש הנביאים במשלים אומר הנביא: המה אמרים לי הלא ממשל משלים הוא (יחזקאל כ"א, 5).... המשמעות הנסתרת של משלי הנביאים היא חוכמה המועילה באמונות האמת לאמיתה. (מתוך "מורה נבוכים", מהדורת שוורץ, פתיחה)

2. ... סיפתי לו דרך אלף ואחת דוגמאות שמשו לא בסדר אצלי, מפני שיש לי קשיים ביחסים עם אנשים.

חורחה שאל – איך אני יודע שהבעיה אצלי.

ענתי לו שיש לי קשיים ושמן הסתם, מובן מאליו, הבעיה חייבת להיות אצלי.

אז, בפעם הראשונה סיפר לי חורחה "משהו".

במשך הזמן למדתי שחורחה אוהב מעשיות, משלים, סיפורים, פתגמים מחוכמים ומטאפורות מוצלחות. לדבריו,

הדרך היחידה להבין משהו בלי לחוות אותו ישירות היא דרך ייצוג סמלי של המתרחש.

ימי עיון בתנ"ך תשע"ח

"מעשיה, אנקדוטה או סיפור" הכריז חורחה "נחקקים בזיכרון פי מאה יותר חזק מאלף הסברים תיאורטיים,

פרשנויות פסיכואנליטיות או שיטות טיפול רשמיות"

(מתוך "מי אתה", סיפורו של טיפול, עמ' 14 מאת חורחה בוקאי, פסיכיאטר ופסיכותרפיסט יהודי ארגנטינאי)

לו"ז ספר יחזקאל –

תאריך לגלות יהויכין (597-)	פרק	נבואה W אירוע
ה' תמוז שנת 5	א	תחילת הספר, מראה המרכבה, נבואת שליחות יחזקאל
ה' אלול שנת 6	ח	מסע הנבואה לירושלים
י' אב שנת 7	כ	נבואת שפיטת תועבות העם
י' טבת שנת 9	כד	נבואת תחילת המצור על ירושלים
שנים 10-12	כה-לב	נבואות העמים
ה' טבת שנת 12	לג	בשורת חורבן העיר לבבל
י' תשרי שנת 25	מ	נבואות המקדש

מבנה בסיסי של ספר יחזקאל:

פרקים א'-כ"ד: נבואות פורענות וחורבן לירושלים, משנת 5 עד ערב החורבן

פרקים כ"ה-ל"ב: נבואות על העמים

פרקים ל"ג-מ"ח: נבואות נחמה, גאולה ובנין לגולי בבל מרגע בשורת החורבן ועמוק לתוך שנות הגלות

ימי עיון בתנ"ך תשע"ח

שנת 4 ליהויקים, עליית בבל, נבוכדנצאר -605

מות יהויקים, מלכות יהויכין, גלות "החרש והמסגר" -597

יחזקאל א' -592

חורבן בית ראשון, יחזקאל כ"ד ו"ל"ג -586

נבואות המקדש של יחזקאל, מ' ואילך -572

הצהרת כורש, תחילת ימי שיבת ציון -539

משל הגפן – יחזקאל ט"ו	הנמשל המצופה	הנמשל המפתיע בפי יחזקאל

ימי עיון בתנ"ך תשע"ח

משל הגלות – יחזקאל י"ב	הנמשל המצופה	הנמשל המפתיע 1	הנמשל המפתיע 2

משל הנשר הגדול – יחזקאל י"ז	הנמשל המצופה	הנמשל המפתיע בפי יחזקאל